

 Medexpress, 2021-04-23 12:22

O szczepieniach w ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień - 26 kwietnia - 2 maja

W dniach 26 kwietnia - 2 maja br. obchodzić będziemy kolejny Europejski Tydzień Szczepień, z ang. European Immunization Week (EIW), któremu patronuje Światowa Organizacja Zdrowia (WHO). Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa na temat znaczenia szczepień ochronnych dla zdrowia.

Tegoroczne hasło Europejskiego Tygodnia Szczepień promującego podstawowe przesłanie, iż szczepienia są niezbędne do zapobiegania chorobom, brzmi: **Zapobiegać. Ochroniać. Uodporniać.**

Pandemia COVID-19 sprawiła, że szczepienia stały się wiodącym tematem dyskusji publicznej, ale również debat eksperckich i politycznych. Z jednej strony **szczepienia potwierdziły swoją istotną (fundamentalną) rolę w zapobieganiu chorobom zakaźnym**, które wbrew panującemu jeszcze kilkanaście miesięcy temu przekonaniu nadal stanowią poważne zagrożenie, również w krajach rozwiniętych. Z drugiej, pandemia jeszcze bardziej pokazała, jak ważne dla zdrowia publicznego są nie tylko same szczepienia, ale i rzetelna edukacja na temat ich roli, bezpieczeństwa i skuteczności szczepionek.

Priorytetem w 2021 roku bez wątplenia będą szczepienia przeciw COVID-19. W pierwszej kolejności są to osoby dorosłe, ale nie można wykluczyć, że szczepieni będą również starsi nastolatki, a w dalszej perspektywie czasowej, gdy pojawią się wyniki badań, potwierdzające bezpieczeństwo i skuteczność szczepień młodszych dzieci, również one. Jednak wyzwaniem w obszarze szczepień nie można zawęzić jedynie do szczepienia przeciw COVID-19, nawet w pandemii. A może - zwłaszcza w pandemii, bo w tym czasie niezwykle istotną rolę odgrywa profilaktyka, w tym profilaktyka innych chorób zakaźnych, którym można zapobiegać.

Pandemia w różny sposób wpłynęła na obszar szczepień ochronnych. W przypadku dzieci niektóre szczepienia były wstrzymane, ale niewątpliwie pozytywnym skutkiem obecnej sytuacji jest przyspieszenie pewnych procesów, tj. rozszerzenie możliwości realizacji szczepień przez inne zawody medyczne, bo do tej pory szczepienie mógł wykonać jedynie lekarz lub pielęgniarka. Jest to bardzo duży krok naprzód, aby uprościć procedurę szczepień, a co za tym idzie zwiększyć poziom wyszczepienia społeczeństwa.

Porozumienie na Rzecz Dobrych Praktyk w Szczepieniach podobnie jak w latach ubiegłych, dołącza do celebrowania tego wydarzenia, propagując wartość szczepień ochronnych oraz szerząc merytoryczną wiedzę na ich temat. W ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Szczepień w Polsce w serwisie informacyjnym www.medexpress.pl oraz na profilach mediów społecznościowych Porozumienia (**Twitter, LinkedIn**) prowadzona będzie kampania informacyjna dot. szczepień ochronnych, ich skuteczności oraz profilaktyki zdrowotnej.

Kluczowe kwestie w obszarze **szczepień dzieci** to zmiany w kalendarzu, w tym uproszczenie sposobu realizacji szczepień dzięki zwiększaniu dostępu do szczepionek wysokoskojarzonych. Najważniejsze aspekty to rozszerzenie szczepień obowiązkowych przeciw pneumokokom obejmujące wszystkie dzieci z grup ryzyka do ukończenia 17. roku życia, uzupełnienie profilaktyki krztuśca wśród

nastolatków poprzez wprowadzenia do Programu Szczepień Ochronnych szczepionki Tdap w miejsce Td w 19 r.ż., rozszerzenie refundacji szczepień przeciw grypie dla dzieci od 6 do 24 m.ż. oraz od 5 do 17 r.ż. oraz wprowadzenie Narodowego Programu Szczepień przeciw HPV w celu realizacji założeń Narodowej Strategii Onkologicznej.

prof. Mariusz Bidziński, konsultant krajowy w dziedzinie ginekologii onkologicznej:

Aby powstała odporność zbiorowiskowa, poziom zaszczepienia populacji docelowej przeciwko HPV powinien wynosić ok 80% w przypadku dziewczynek, a szczepienia przeciwko HPV powinny zostać wdrożone w ramach ogólnonarodowego populacyjnego programu.

Choroby zakaźne są groźne również dla dorosłych, gdyż z występowaniem chorób cywilizacyjnych i przewlekłych oraz z wiekiem, układ odpornościowy staje się coraz mniej wydajny. Dlatego osoby starsze mogą być bardziej podatne np. na zakażenia pneumokokowe, grypę czy krztusiec. Mimo pandemii SARS-CoV-2 poziom wyszczepialności przeciw grypie w Polsce dla całej populacji to niewiele ponad 6%, a dla osób powyżej 65 r.ż. - 18%, przy 75% celu wyznaczonym przez WHO i EC. W zakresie szczepień dorosłych Polska zdecydowanie zajmuje ostatnie pozycje w Europie. Co można zrobić, żeby to podstawowe - tanie i proste w przeprowadzeniu - szczepienie rozpowszechnić? Pierwszy krok został wykonany w czasie pandemii: pełna refundacja szczepionek przeciw grypie dla grup ryzyka, czyli pracowników placówek ochrony zdrowia i seniorów 75+ oraz 50% refundacja dla dzieci w wieku 2-5 lat, kobiet w ciąży, osób 65+ oraz dorosłych z grup ryzyka powikłań pogrypowych.

Zakażenia pneumokokowe wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*, są bardzo niebezpieczne dla zarówno dla maluchów, jak i ich dziadków. Szczepienia przeciw pneumokokom rekomendowane są głównie osobom po 50 r.ż., a także z osłabionym układem odpornościowym (m.in.: chorobami nowotworowymi, zakażeniem HIV, brakiem śledziona i innych), przewlekle chorym, cierpiącym na choroby serca, płuc, cukrzycę, na przewlekłe schorzenia wątroby i nerek. Zaszczepić powinny się również osoby nadużywające alkoholu i palące papierosy. Zapalenie płuc stanowi ok. 50% hospitalizacji z powodu chorób układu oddechowego u osób dorosłych w Polsce. W 2019 było to blisko 60 tys. pacjentów.

Upowszechnieniu szczepień przeciw grypie ma również sprzyjać rozszerzenie uprawnień pielęgniarek i farmaceutów. Nie ma żadnych przeciwwskazań, aby wprowadzone ostatnio zmiany w realizacji szczepień przeciw COVID-19, mogły zostać zaimplementowane również dla szczepień przeciw grypie, pneumokokom czy też krztuścowi. Wzorem innych krajów europejskich - szczepienia dorosłych powinni wykonywać farmaceuci w aptekach.

prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch, kierownik Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, konsultant wojewódzki ds. epidemiologii:

Leczenie zakażeń pneumokokowych nie jest proste. Często konieczna jest hospitalizacja, co w dobie SARS-CoV-2 jest obciążone dodatkowym ryzykiem. W Polsce, szacuje się, że główną przyczyną hospitalizacji seniorów są zakażenia dolnych dróg oddechowych. 50 proc. hospitalizacji osób w wieku podeszłym jest spowodowana przez zapalenia płuc i infekcje. U 35 proc. dorosłych z zapaleniem płuc przyczyną choroby jest zakażenie pneumokokowe.

Od lat mówi się również o konieczności uzupełnienia Programu Szczepień Ochronnych o szczepienie przeciw krztuścowi w 19. roku życia, a także upowszechnienie ww. szczepienia wśród dorosłych, jako szczepienia przypominającego co 10 lat, szczepienie kobiet w każdej ciąży oraz seniorów. Dawka przypominająca powinna również być przyjmowana przez pozostałych dorosłych. Szczepienie w ciąży, chroni nie tylko matki, ale dodatkowo zapewnia bierne uodpornienie ich nienarodzonych dzieci, które chroni je już po urodzeniu, a jeszcze przed ich możliwym szczepieniem. Kalendarz szczepień osób dorosłych powinien być uzupełniony również o szczepienia przeciw pneumokokom dla grup ryzyka (w tym seniorów).

Pandemia przyspieszyła również prace nad centralnym rejestrem osób zaszczepionych - na razie tylko przeciw COVID-19, ale można się spodziewać, że rozwiązanie zostanie rozszerzone na inne szczepienia i docelowo powstanie **elektroniczna karta szczepień, scalona z Internetowym Kontem Pacjenta**.

Przełomową decyzją, związaną ze szczepieniami przeciw Covid-19 jest również zapowiedź

Ministerstwa Zdrowia odnośnie **powstania Funduszu Kompensacyjnego**, który oferowałby świadczenia osobom, które doświadczyły ciężkich, wymagających dłuższej hospitalizacji, działań niepożądanych. Fundusz, powoływany z myślą o szczepieniach przeciw COVID-19, docelowo ma objąć wszystkie szczepienia. Ważne jest, aby przy ustanawianiu Funduszu kompensacyjnego korzystać z doświadczeń innych krajów w tym zakresie, tak aby funkcjonował jak najlepiej i był spójny z europejskimi systemami, które już obowiązują.

W czasie pandemii zapadły również dwie fundamentalne dla procesu szczepień – choć na razie tylko przeciw COVID-19 – decyzje. Pierwsza, o dopuszczeniu do wykonywania szczepień przedstawicieli innych niż lekarze oraz pielęgniarki i położne, zawodów medycznych. Znowelizowane w styczniu 2021 roku przepisy pozwalają wykonywać szczepienia między innymi, farmaceutom, fizjoterapeutom i higienistkom szkolnym, pod warunkiem odbycia koniecznego szkolenia. W marcu 2021 roku Sejm uczynił kolejny krok – minister zdrowia będzie mógł, w drodze rozporządzenia, dopuścić do kwalifikowania do szczepień inne zawody medyczne. To oznacza, że nie tylko lekarze, ale też pielęgniarki i położne, a być może również farmaceuci fizjoterapeuci, diagnosty laboratoryjni i ratownicy medyczni, będą mogli przeprowadzać samodzielnie kwalifikację do szczepień.

Działania w ramach **Europejskiego Tygodnia Szczepień** wspierają wspólną, merytoryczną debatę, która kształtuje świadomość zdrowotną całego społeczeństwa oraz budują zaufanie do szczepień ochronnych.

Więcej: www.szczepienia-ioz.pl

